

בֵּינָה

לְעוֹלָם לֹא נִשְׁכַּח, כִּי נִגְלִינוּ דְרוֹכָה זְשִׁימִים,

לְעוֹלָם לֹא נִשְׁכַּח, כִּי גִינְנוּ טְבִילָה בְּשִׁמְיִים,

כִּי זְמַחָה בְּמַרְחֵז הַקְּתָה, בֵּין אֵלֵי שְׂבִימִים,

שְׂבִימִים אַחַת צִקָה יִרְקֵת-הַגִּין.

כִּי נִתְּבְנוּ רַחֵז וְהַלְכֵנוּ הַלֹּךְ וְאִעוֹז,

כִּי אֶהְבְּנוּ לְצַחֹךְ יִקְוִינוּ לְגִי'ע -

אִם לְבִנְנוּ אִינְנוּ עוֹנֶה לְשִׁמְחָה הַגְּבוּהָה עַד מְאֹד,

הוּא עוֹנֶה לְכִי אֵב הַקְּבוּהָה.

לֹא נִשְׁכַּח עוֹלָמִים.

בינה קליבנר-כספי
שלושים לכטירתה

נולדה 1. 8.1939
נפטרה 19.11.1977

על בינה ז"ל

בדמי ימיה ובמיטב שנותיה נעקרה מאיתנו בינה לאחר מחלה ממארת, והיא היתה מליאת חיים ומליאת תוכניות לעתיד. בת שלושים ושמונה היתה במותה.

בינה נולדה בירושלים ב-1.8.1939 להוריה - משה ז"ל ותבדל לחיים ארוכים חביבה. בגיל 4 עברה עם משפחתה לקיבוץ רמת-רחל. בתקופת מלחמת השיחרור, כשנעזבה רמת-רחל היא עברה עם שאר חברי המשק לרעננה, ואח"כ למחנה המעפילים בעתלית. שם הם שהו שנתיים. לאחר מכן יסדו חברים אלה את קיבוץ עין-כרמל, בו עברו על בינה שנות ילדותה עד הצבא.

בתקופת בית הספר גילתה בינה כשרון לציור ולכתיבת שירים, והשתתפה בתחרויות. באחת מהן אף זכתה בפרס ראשון - טיסה לאילת. היה זה פתיחת הקשר האוירי עם עיר זו. בגלל גילה הצעיר לא ניצלה בינה את הכרטיס שניתן לה.

בשנת 1957 התקבלה בינה לחברות בעין-כרמל כבת המחזור הראשון של בני המשק, והיא שכתבה את התוכנית והפזמונים לחג זה. באותה שנה התגייסה בינה לצה"ל ושירתה כצפנית בלשכתו של אלוף פיקוד הצפון דאז - יצחק רבין. כחיילת מצטיינת נמנתה על 120 החיילים שהוזמנו אל בית הנשיא ביום העצמאות 1959. שנה שלישית היא עשתה בפלוגת הקיבוץ המאוחד ליד אילת, שהיוותה מאוחר יותר את הגרעין לקיבוץ אילות. עם שובה למשק נשלחה לאורנים ללמוד ציור ומלאכה.

בלייג בעומר תשכ"ד, נישאה בינה ליעקב קליבנר בעין-כרמל ושם נולדה בתם הבכורה לילך. בשנת תשכ"ה הם עברו ליגור וכאן נולדו שושן ויסמין.

בינה המשיכה גם ביגור את לימודיה באורנים, ולאחר מכן גם נמנתה על סגל המורים לאמנות בסמינר. במקביל לימדה אמנות גם בבית הספר ביגור, והיתה פעילה בהכנת חגים, מסיבות, בהדרכת חוגים שונים, לקרמיקה ועוד בשטח האמנות השימושית.

היה לה חוש מפותח ליופי. כל ציוריה, איוריה וקישוטיה -
קווים עדינים מלאי ביטוי.

היו לה, כאמור, תכניות רבות. חלמה על הקמת מרכז לתחביבים
על מנת להביא שכבה רחבה של חברים לפעילות יוצרת ועוד פעילויות
אמנותיות שונות אך המחלה קטעה באכזריות כל אלה.

נעימת הליכות, חביבה על הכל, הלכה מאיתנו בינה והיא במיטבה.

אין ניחומים בפינו לייעקב, לבנות להורים ולכל המשפחה.

תזכר תמיד לברכה בתוכנו.

(דברים על הקבר ביום ההלוויה)

השיר שזכה בפרס ראשון - טיסה לאילת

חוקנו - כיבוש השממה

אי-שם דרומה תרחק, ביו סלעי חול מאפירים, הרוח תרי-חול שותק ועובר ביו מכתש והרים. אאלה מתנועעת בודדת, אבותיה השמש, החול. אי-שם שנה אט נודדת, הועה ומתפשט משעול,	כי הנגב מכורת האבות הוא הנגב הוא סלע-קדומים. עץ בודד כי בו יצל רק אות הוא כי עמק פה טמון סוד-תנים. החול עוד קם פאו כל צעד, תלת שוממה אדמה, אה קבשים עוד גרדו פה אל רהט ותכרע ותסג השממה.
--	---

בחורינו מצאו המשעול ותנגב עפה מכורתם הוא, ביו סלעים וגבעות החול אהלים אט-אט התרוממו, בחורים - בלבם אש המרד, אה סביבם רק חול ודממה. אדמה רק תנאק מבתרת: - תב יד לכבוש השממה!	כי לנגב ורפנו תוביל, עוד תפרח בו פרך הבצלת ותשיש אדמה ותגיל, אם שדות-הקמה הצוהלת, כי פלנו החלטנו-החלט החלטנו-החלט ויהי-מה - נכבש המדבר הלוהט, כי חקנו כבוש השממה.
--	--

בינה כספי, בת 14, עין-כרמל

בינה'לה שלי היקרה!

קשה מאוד לאמא להביע את צערה על האבידה הגדולה,
על החיים הצעירים שנקטפו, ואת רק בת שלושים ושמונה.

בצעירותך עברנו יחד תקופה קשה מאוד, אבל את תמיד היית
לי לעזר. כשעברת ליגור להקמת משפחה - נפרדנו לשלוש שנים,
אבל את משפחתך בעין-כרמל לא שכחת.

בייחוד אזכור את עשר השנים מאז עברתי אלייך ליגור:
השנים היפות ביותר שלי כשהייתי במחיצתך יחד עם משפחתך,
שאהבנו הרבה, בינה'לה, לא צריך לכתוב כי כל מי שבא במגע
איתך יכול היה בנקל להכיר אותך. תמיד היית מוכנה לעזור
למי שביקש את עזרתך. אף פעם לא היה לך הדבר קשה.
צחוקך-התמידי על פנייך, טוב ליבך, דאגתך למשפחתך, וביחוד
דאגתך לכל מה שהייתי זקוקה - לא אשכח.

ראיתי אותך ברגעיך האחרונים, את העיניים היפות והחכמות,
וידעתי מה מתחולל בליבך. קשה היה לך לעזוב את משפחתך
הנחמדה, חיים צעירים ומאושרים, מלאי תוכן, ולשבור את ליבה
של אמא שכל כך אהבה אותך.

נזכור אותך בינה'לה ותמיד תהיי איתנו. נשמור על המתנה היקרה
שהשארת לנו - שלוש בנותייך, שכל כך אהבת.

יהיה זכרך ברוך.

אמא

אבא

י'א ניסן תשכ"ח

9 אפריל 1968.

אהבנוך כאב, כחבר וידיד,
החובק בזרועו מלוא עולם.
אהבנוך בלהט ויכוח סוער
ובלהט לבך זה החם.

ראינוך תמיד בשמחים לעמל
בששים אל ידיד, אל מודע.
ראינוך גדול וחזק, איתן,
איש-מכאוב ודווי לא ידע.

חשבנו: אין כח יוכל לך-צוק
למוט את בסיסך האיתן
חשבנו: הרוח העז שבגוף
- פח בו חיים עד עידן.

כף ירך הגדולה שעשתה במלאכה,
שטפחה הפרחים בגנך
זו על שכם הרַע טפחה לברכה
וחפנה תלתלי ילד קט.

אבדת לנו האב האדם,
החיוך והיד הטובה.
הלכת, ולנו נותר צער מר
כי טרם שלמה דרכך.

בינה.

בהרמוניה שלימה

מאז שעמדתי על דעתי זכורה לי תמיד בינה כאחות הבוגרת והאחראית, שידעה להאציל מהשקט הנפשי שלה הן עלינו אחיה הצעירים והן על ההורים. למרות שפער הגילים בינינו איננו גדול אינני מצליח לזכור אותה כילדה. לי היא הצטיירה תמיד כאישיות בוגרת, שכלילד ראיתי בה כתובת אליה אפשר לפנות. סמכתי על שיקול דעתה ועזרתה; כשם שילד יכול לסמוך על אדם מבוגר. היה זה אך טבעי עבורי בהיותי בגן שאחותי הגדולה מלווה אותי בערב להשכבה ויושבת ליד מיטתי שעות ארוכות ומספרת לי סיפורים לפני השינה. כיום כשאני משחזר את התקופה הזו לעצמי אני נדהם לחשוב, שבעצם היתה אז "אחותי הגדולה" בת שמונה בלבד...

כשרונותיה בשטח הציור והכתיבה התגלו כבר בצעירותה, אבל היא לא נתנה לשבחים וליחס המיוחד שזכתה לו להעביר אותה על דעתה או לשנות הליכותיה. כמעט שהיתה ממעיטה בערך הצלחותיה מחוסר רצונה להתבלט. זכורה לי תחרות כתיבה ארצית לנוער על נושא "כבוש השממה". בינה כתבה שיר לתחרות זו לאחר הפצרות רבות של אמא. כשזכה השיר במקום הראשון ועורר התפעלות במשק ומחוצה לו היתה היא היחידה שלא נסחפה להתלהבות והיתה אף נבוכה מגלי המכתבים והתשבחות שהציפו אותה. עבורנו, בני משפחתה, היתה זכיה זו מקור לגאווה. שמרנו את החוברת, בה פורסם השיר, במקום מיוחד ואני הייתי חוזר וקורא בה עד שלמדתי את השיר בעל-פה למרות שלא את כל מילותיו הבנתי עקב גילי הצעיר. אף על פי שעברו כבר למעלה מ-25 שנה מאז, עדיין זכורים לי קטעים משיר זה.

תמיד האמנתי בכישרונותיה של בינה וביכולתה ליצור, וניסיתי תמיד לעודדה להקדיש יותר מזמנה ליצירה. אולם בינה חיה תמיד לפי סולם הקדימויות שיצרה לעצמה, ובהתאם לכך חילקה את זמנה. ובראש סולם זה עמדה תמיד משפחתה שכל כך אהבה, ולה נתנה כל מה שיכולה היתה לתת.

כשם שהיתה לנו אחות למופת בצעירותה, כן השתדלה למלא בשלמות את תפקידה כרעיה וכאם. באחת משיחותינו אמרתי לה בחצי צחוק שאילו לא היו חיי משפחתה שלמים כל כך - ודאי היתה מתמסרת יותר לאמנות ומעשירה את עצמה ואותנו ביצירותיה. היא חייכה

ולא ענתה לי, אך שנינו הבנו שבינה אהבה את מה שעשתה ורצתה לעשות את מה שאהבה. היצירה לגביה לא היוותה בריחה אל עולם אחר, או נסיון לבטא חסרון כלשהו. עבודותיה לא נעשו מתוך דחף או מתוך נסיון לפורקן ממתחים, אלא מתוך שלווה והנאה שבעשיה. לכן יכולה היתה לעבוד רק כאשר השלימה את שאר חובותיה ופינתה ראשה וליבה לעבודתה.

מעטים האנשים שחיו בהרמוניה שלימה כזו עם עצמם וסביבתם כפי שחייתה בינה. בעבודה בבית ובזמנה הפנוי מילאה תמיד את חייה בתוכן, בדיוק כפי שהיתה רוצה למלא אותם. אילו ניתנו לה חיה מחדש אני משוכנע שלא היתה מנסה לשנות דבר מהמסגרת השלימה בה חיתה את חייה. ודווקא משום שחיה היו שלימים ומאושרים כל כך, ומשום שידעה להעניק מעצמה כל כך הרבה לאנשים הקרובים לה - השאירה בינה חלל כה גדול בלכתה מאיתנו, וכל מי שזכה להיות קרוב אליה יותר יחוש יותר בחסרונה בעתיד. היא היתה בת משפחה לדוגמא כרעיה, כאם, כאחות, כבת וככלה, אך יותר מכל היתה בינה אדם, וכזאת אזכור אותה תמיד.

גדי

כוכב היה לי

ואני,	והם יפים	כוכב היה לי
כלל לא בכיתי	והם אורים	והוא דעך
רק עצוב מאד הייתי	וזוהרים...	ואהבתיו כל כך!
ודמעותי קצת..אולי..	אל נא ילד, תצטער:	★
אבל לא בכונה	בחר לך כוכב אחר...	אמא אמרה לי:
כי כוכבי הקט דעך	ובכלל, הן לא נאות	"ילד,
ואהבתיו כל כך,	סתם כוכב מת לבכות".	כוכבים רבים בחלד
	★	אלפים!
כל כך.		

(מיציל)

ככוכב קטן בעל עוצמת אור רבה ומרוכזת, המקריץ אורו סביבו ולמרחוק, היית, חברתי היקרה. רבות נלחמת נגד החושך, אשר החליט לגזול את אורך הבהיר, אך הוא היה חזק ממך, והאור, אשר חימם רבים מידידיך, הלך ודעך אט אט, ולבסוף כבה. ואנו פתאום בחשיכה.

דמות קטנה, אשר על מנת לשוחח עימה, היית צריך להשפיל את עיניך ואז היית נתקל במבט המורס אליך, ספק רציני ספק חייכני, ספק עצוב ספק מלא הומור, שקשה לרדת למשמעותו.

אך אני ידעתיך והכרתיו, ואפילו שלא בטאנו זאת במילים בפגישותינו- בגיל הילדות ובתקופת הנעורים. מרשה אני לאמר לעצמי ולך, אשה קטנה ובעלת נפש גדולה, כי ידוע ידעתיך ורבה היתה אהבתי אלייך והערכת אתך.

בינה'לה - כך כולנו הכרנוך וכך גם תשארי עימנו. את תלווי אותנו בחיינו, כשאת מכוונת אותנו ולא במילים, אלא במעשה, לראות את היפה, את העליז ואת המעניין והמיוחד שבעולמנו. אנו ניזכרך כאדם יוצר הן בכתב, הן בציור, ובעיקר, באחרונה, בעבודת הקרמיקה.

חיי אדם / צביה כצנלסון

¹ חיי אדם-אגלי הטל ² כלבן הבקרים
עולים מאין הסוף שוחקים בשלל גזנים
ואל חיקו נושרים. ועל ספו של יום כלים.

³ חיי אדם-נטפי הגל ⁴ בְּרַעְמוֹת מַפֵּץ
גחים מתהום רבה זונקים אל מול חופים
ואל חיקה נופלים. ובאדוות שלווה-שבים.

חברתך רינה.

נשיא מדינת ישראל

ירושלים, ערב יום העצמאות הטי"ט

381424 רבט כספי בינו,

שמחתי לשמוע מפי מפקדך, כי במלוי חובתך בצה"ל גילית
מאמץ יתר על הברית היחידה ונכללה ברשימת החיילים המצטיינים
לשנת הטי"ט.

חובה נעימה היא לי להביע לך בזאת, בפרוס יום העצמאות
האחד עשר למדינת ישראל, את הערכתי לתרומתך שתרמת להגברת
בטחון ישראל ואזרחיה.

לכו בדרככם זו והייתם לרוגמא במלוי חובותיכם ותפקידיכם
להרמת קרן ישראל ולהבטחת בטחוננו.

בברכה חזק ואמץ

4/3/47
יצחק בן-צבי

א י ש י

מסדר החיילים המצטיינים
ליום העצמאות הטי"ט
י ר ו ש ל י ט

381424	רבט	כספי	קיער
מס'	דרגה	משפחה	שם

חייל/ת מצטיין/ת,

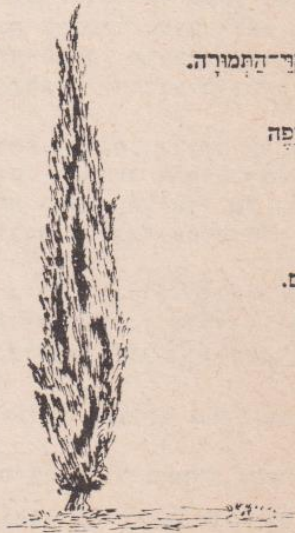
נבחרת כחייל/ת מצטיין/ת לשנת העשור ביחידתך,
נשיא המדינה יקבלך בביתו מחר יום ד' כ"ח
בניסן הטי"ט.

זכות גדולה נתנה לך עקב יעילותך ומסירותך
בשרות יחידתך בצה"ל.

אני עוברת כמו הכאב הזה
העוזב את גופי
שמחת פרידה
כמן הכאב הזה
העוזב את גופי.

אני נפרדת מעמי
כמן הסתיו הזה -
מברבורי שחרו השחור
ומכנסי ענני.

אני עוברת בלי עצב את קרי-התמורה.
מחר
השילג ישתוק על השביל היפה
את חיי.
את גופי שקאב,
את הסתיו,
את מעוף ברבורי השחורים.

פה הסתיו הוא גבול האביב
והברוש הוא נר תמיד.
אל תראוני שאני חולפת
כי הברוש הוא נר תמיד.

בכרם נשרו העלים,
בהרים פרח החצב.
אל תראוני שאני חולפת
נר שתור דולק בהרים.

בהרים הקבר נחצב.
רך הדשא כעדר כבשים.
אל תראוני שאני חולפת
כי הברוש הוא נר תמיד.

כוח היצירה והאמנות

מכאיב לכתוב עליך בינה, מכאיב מאוד, כותבת אני בהיסוס, ברעדה ושואלת עצמי: האמנם הגיע זמן חריתת המילים והדמות? קודם זמנה נפסקה שירת חייך, כדברי המשורר, וחיים עשירים ומלאים של משפחה, חברה, עבודה, תרבות ואמנות נאספו אל האדמה, ואנחנו לא הסכנו.

לאדם כמה מעגלים במכלול חייו. אנחנו חילקנו זמננו איתך בבית-הספר, בעבודה עם הילדים ועם הצוות, בקשרי ידידות וחברה, אנחנו הכרנוך בעבודות ידייך היפות, בקו ירך הקל והבטוח, ברצונך ובכוחך לפקוח עיני ילדים אל רזי היצירה והאמנות, בעשותך למען הכלל ובאמונתך: אמונה אשר לא השיבה פני אדם אחד ריקס ותמיד נסתה לעזור, להציע, לעשות.

כוח נפלא היה בך בינה, כוח היצירה, כוח האמנות, כוח התרומה וכוח החיים, הכוח לא לוותר אף פעם, אפילו בשנים הקשות, האחרונות, בהן לחמת להמשיך בסדר יומך הרגיל, בהן העמסת ולקחת על עצמך עבודה בבית-הספר, עבודה ב"אורניס", לימודים, השתלמויות, קישוט בחגים ואירועים והיענות לכל פונה.

הולכת אני בחצר המשק, בינה, ורואה את ציוריך מתנוססים על מקלטים וקירות בתים. נכנסת אני לכיתות וגנים ורואה אני עבודותיך מלוות את נושאי הלימוד של הילדים, נתקלת אני בילד עובר מולי, והוא לבוש חולצת "יום הילד" מודפסת בצירוף.

יושבת אני בחדרך, בינה, וכולו כולו שלך. מסגנונך ומעשה ידייך הוא וחושבת אני בחדרי, בינה, עלייך. על כל שיצרת ונתת, ועל כל שיוסיף להזכיר ולהאיר דמותך בינינו...

וגדול מאוד - מאוד הכאב

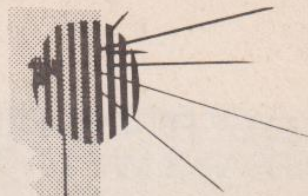
שירת חייך באמצע נפסקה

והיו לה מזמורים רבים

והם אבדו לעד.

אריאלה.

יום א', י' טבת תשל"ו - 53 שנים לעליה על קרקע צור

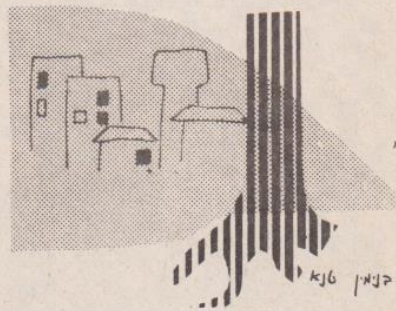

קיסוץ.

לצע לצעו כי לפני ולפנים
 צלצלק וזאי מרבים על אורות.
 אתה יום אפור וריבים מה-קטנים
 פרי מתלע שהצמיחו תורות.

אמרתי לצע השאננים:

אתה אך איתן כבד-בדים לפארות
 אתה מקהלות ולדים שרנים
 וזית איתן אמד לדרות.

ואל הצללים... הן לפתח חטאת-
 ואתה הן סיבול ותקה המתת
 לאיש השורה על נפשו, בענה.
 אתה רק רגעון הלטון בצנחנים,
 בצנחנים תבול אגון מה-רמים,
 ואר באפול ואעט חום בצניה.

בניין 6 נא

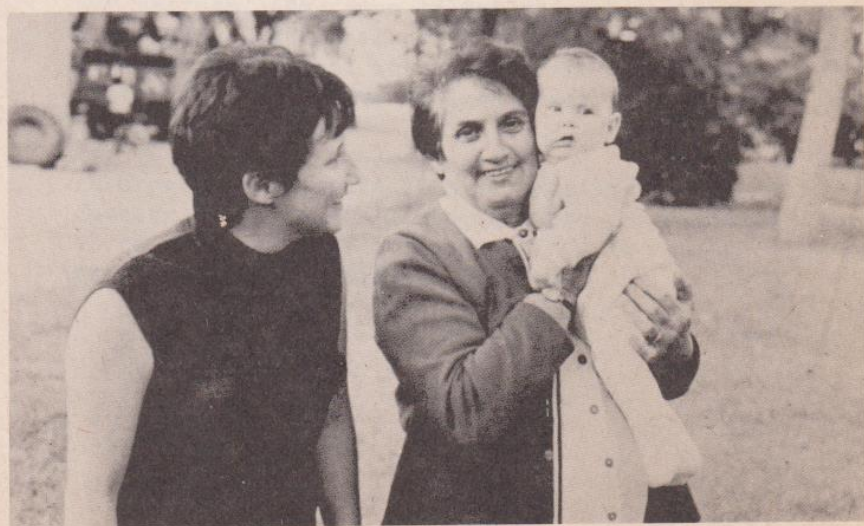
עטיפה שהכינה בינה ליומן החגיגי במלאת ליגור 53 שנה.

כַּסְטִינֵל מִדְת: KINERET FESTIVAL
מִדְסִי אֶפְרֵילִי מַי: MARS·APRIL·MAY

מַעֲבֹדוֹתִיָּה

חתלמידה חבריקה - חברה במקצוע

לפני יותר מחמש-עשרה שנה פגשתי את בינה לראשונה, כתלמידה במכון לאמנות באורנים. לא "סתם" תלמידה. כבר אז בולטת באישיותה:

צעירונת, אך רצינית, מסורה וחרוצה, יצירתית מקורית (עד היום שמורים אצלי צילומים אחדים מעבודותיה). בעלת רצון עז ללמוד והספק עצום בביצוע. ולמעלה מזה: היא משתדלת להביך את כורונותיו של כל מורה ומורה, למצוא בכל שיעור את החיובי שבו ולהתעלם מדברים שליליים - שגם הם הרי לא חסרים במרוץ שנת הלימודים.

בינה תמיד מוכנה לעשות, לעזור, להשקיע זמן, מרץ ומחשבה. היא תמיד פעילה, תמיד משתתפת: אם בשיחות סיכום של נושא, אם בהכנת תערוכה, מסיבה - היא תמיד "בתור". ביומן השעורים שלי בכיתה ציינתי במשך שנתיים שלושה חיסורים: כשהיא נקראה למילואים.

המכון לאמנות היה אז עוד בהתחלת דרכו. (בינה היתה שייכת למחזור החמישי), בקיבוצים עוד לא היה מקובל לשלוח חברים צעירים להכשרה כמורי אמנויות. אחוז התלמידים חברי קיבוצים במכון היה נמוך מאוד. במשך שנתיים למדו שני מסלולים גם יחד: בוגרי המכון היו מורים מוסמכים גם לציור וגם למלאכה. מובן שהעומס היה כבד ותלמידות רבות התאוננו על כך, בפרט הצעירות העירוניות, שבאו ישר מבי"ס תיכון והיו רגילות לקצב לימוד איטי יותר. לא פעם הוויכוח גלש לפסים של "עירוניות נגד קיבוצניקיות" כאשר הטענה היתה, שלקיבוצניקים יותר קל. בינה לא הייתה נסחבת לוויכוחים בנוסח זה. עם השקט שלה ונכונותה לעזור, להתנדב למשימות, הייתה משכנעת את כולם, שאכן אפשר לעמוד בעומס ואפילו בשמחה וברוח טובה!

בשיעורי מתודיקה הוטלה עליה עבודה בנושא "בעיות הילד האיטר בשיעורי מלאכה". היא הגיבה ספונטנית בשאלה מופתעת: אני בעצמי אטרית-איזה בעיות יש לי? באמת לא היו לה "בעיות", היא ניגשה לדברים בדרך ישרה ופשוטה - והסתדרה!

שלוש שנים בלבד נתנו לה להתנסות בהוראה - וכבר גייסנו אותה לצוות של אורנים. היא התלבטה קצת, אח"כ הסכימה - והצליחה בהדרכת מבוגרים כמו שהיא הצליחה קודם לכן עם הילדים. לפעמים נכנסתי לשיעור שלה (למסור משהו, לקבוע פגישה וכדומה) ונהייתי מהאזירה ששררה בכיתה: בינה מעורבת, מיעצת, מסבירה - בלי כפיה ובלי תכתיבים. וכולם עובדים ונהנים! בינה גם בעצמה יוצרת. דירתה מליאת עבודות שלה, מתוכננות, מעובדות בטוב טעם. אם זה בטיק, אם זה קראמיקה, תפירה או סריגה: תמיד הדברים מבטאים אותה, את אישיותה השואפת לשלימות.

נולדו הבנות. בינה פורחת עם "גן הפרחים" שלה! היא ממשיכה ליצור, אפילו מוצאת זמן ללמוד עוד גרפיקה שימושית. היא נהנית מכל תרגיל שהצליח, מראה לי תוכניות, מתלבטת על דרכי ביצוע, מתמודדת עם קשיים - כמו בימים ההם, כשהלימודים היו לה התוכן הבלעדי של יום עבודתה. עם כל זה היא מוצאת זמן להכנסת אורחים ואפילו לביקורים משפחתיים.

אהבתי לבקר אצלה. אף פעם לא הייתה הרגשה, שמפריעים לה. הבנות נכנסו, השתלבו בחברה - גם כאן האזירה של "איך בעיות". לא רק בביקורי אצלה הרגשתי כך. גם כאשר היא ביקרה אצלי עם כל המשפחה שררה אותה האזירה של "איך בעיות": הבנות, שהיו אז עוד די קטנות, באו לבית זר במשק זר - אך אף לרגע לא הורגשה אי-נוחות או מתיחות כלשהי.

כך גם בישיבות הצוות באורנים. בינה לקחה על עצמה את תפקיד "המארכת" בצורה הטבעית ביותר, ועל כוס קפה עם עוגה נסינו לפתור את בעיות ההוראה למיניהן, בלב גלוי ובהבנה ואימוץ הדדיים. עד השבועות האחרונים היא שיתפה את עצמה בתוכניות של אורנים. ידענו, כמה קשה היה לה לכתוב את מכתבה המבקש להיפגש ולהתייעץ כולנו יחד על החלפתה. היא אהבה את העבודה עם המחנכים לעתיד, כי הרגישה שהיא יכולה לתרום רבות מנסיונה בעבודה הבלתי-פוסקת עם ילדים.

היה לה קל לקשור קשר עם התלמידים בכל הגילים, אפילו מבוגרים
ממנה בהרבה. רק הנוהלים הביורוקרטיים הקיימים במוסד גדול
גרמו לה לאי-נוחיות.

בינה - פרק זמן לא מבוטל הלכנו ביחד. מתלמידה מבריקה
הפכת לחברה במקצוע, בצוות, ולחברה ממש לכל דבר.

בינה, את חסרה לי מאוד!

אילזה דאוס.

האחנס יכסו רגבים ?

לבינה.

היוכלו הרגבים הכבדים, לכסות את תוגת האבדן?
האמנס יכסו רגבים מבטה הבהיר ותקוות לאין קץ?
היוכלו רגבי עפר כהים וכבדים, להשכיח מלב את מאבק החיים
שאבדו לעולם?

הידעו רגבים מה רכה אך יציבת מבע, יד-האמן שנטמנה
בחיקם?

איך יוכלו המילים להביע את קוצר-היד וצער הלב על
שאהבה נפשנו? והיא בין רגבי עפר לעד...?

יעקב עציון.

*
* *

לבינה היתה נפש יפה.

לא הייתי ביך ידידיה הקרובים, החלפנו מעט מילים, אבל בפעמים הספורות שנפגשתי איתה, ראיתי את הטוהר שנשקף מעיניה, אולי המילה הנכונה היא נקיון. העינים הן ראי הנפש, כך אומרים, ובעיניה אני ראיתי נקיון, ואופטימיות ואהבה.

נדמה לי שהיא קיבלה את העולם בסבל שבו, בחוסר הצדק הנוראי הטבוע בו, ולא התלככה, מפני שלא הבחנתי בה כל מרירות, אלא נהפוך הוא, תמיד מוכנה לעשיה. בשקט וצנעה, באיך רואים ליותה ועיטרה את חיינו כה יפה.

איך שום ספק שראתה את האימה מול פניה ולמרות זאת היה בה הכוח של היודעים להמשיך ולהקריץ שמחת חיים, לא להתקפל בתוך מכאוביה, לא להדרדר לשנאת הוויית קיום נוראה, להמשיך לפנות החוצה מתוך רצון לעזור לזולת בשמחה. ליצור, לפעול, לעשות עד..

כיצד מוצאים את הכוחות האדירים הדרושים לכך?
איך תשובה אלא בסגוליות הנפש.
וכך בדומיה, נסתלקה, ואנחנו חסרי מענה.

עקיבא.

כה הרבה תומה בתקופת חייה ביגור

עצוב וקשה לי מאוד למצוא את המילים בהן אוכל לכתוב על בינה. כל כך הרבה פעילות ויצירה נתמקדו בבינה וכה הרבה עשתה ותרמה בתקופת חייה ביגור. כל מה שידעה ויכלה היתה מוכנה לתת לכולם, לכל הפונה אליה. לקשט סוכה, לעטר חוברת, להירתם למבצע צביעה וקישוט המשק עם ילדי בית הספר, להכין כרזה, או להדריך בעצה וברעיונות-כמעייץ ממנו אפשר לקבל עוד ועוד.

רצונה האמיתי והכן לתת מהרב שהיה בה, ויכולתה להיות שותפת גם בעשייה ובמעשים של אחרים, פתחו את דלתה לפני כל מי שהיה זקוק לה. וככל שהיתה עמוסה מעולם לא חסרה את הזמן לעזור ולעשות עוד.

בינה היתה פתוחה אל כל הסובב וחקייתה ביגור מתוך הזדהות עמוקה עם המתרחש. כזה היה גם יחסה כאם אל בתי הילדים בהם גדלות בנותיה. עודני רואה אותה יושבת ומציירת את ספר המכבים, טורחת שעות ביצירת מגילת אסתר מצוירת, שתאיים לילדי הגן, מרקעת את גלגל המזלות ומאיירת בקורים עגולים ובטוחים את ה"חד-גדיא". וכך, כל חג ומועד יוצרת ותורמת משלה ברצון ובשמחה של עשייה.

על מאור פניה, תבונת כפיה יכולתה לתת מעצמה ומכשרונה תחסר בינה לכולנו. דלות המילים וחיוורות מלנחם את הבנות, את יענקלה את הסב והסבתות, שיחד עם בינה רקמו יחסים שלובים ומחוברים של אהבה וקירבה משפחתית יפה כל-כך. מי יתן ותמצאו כוח ביחד הזה לעמוד בצערכם - צערנו.

יונה.

"נעימת הליכות, חביבה על הכל, הלכה מאיתנו בינה והיא במיטבה." במשפט זה מסתיים הדף שיצא לזכרה וכך, אמנם, היכרנוה. כשבע שנים חיינו בשכנות קרובה ועדיין לא מתיישבת אצלנו העובדה שכה מוקדם נסתיימה קרינה זו של טוב לב ונכונות לסייע הן בעצה והן במעשה! כשכנים יכולנו לעמוד מקרוב על כך ואף ציינו זאת לא אחת בינינו לביך עצמנו - שבתחומים מסוימים בינה היא מעל ומעבר: היכולת ליצור ולקיים יחסים מיוחדים ויפים במשפחה המצומצמת - עם יענקלה והבנות; הקשר להורים, הידידות הכנה איתנו, כשכנים, ועם חברים רבים אתם באה במגע בזמן הלימודים, ההוראה והעבודה בגן. תמיד נכונה ונענית לפניה ובקשת עזרה - לוועדת התרבות; למורה או גננת, למערכת היומן ולעורכי חוברות זכרון ואף אנו, כשכנים, נעזרנו בה מדי פעם. לפני כל חג -היתה ממש עליה לרגל לחדרה של בינה. את עזרתה הגישה ברצון, כדבר מובן מאליו. אף פעם לא היתה לנו הרגשה שבינה "עושה טובה".

בינה ניחנה בתבונת כפיים, אך בכל שעשתה יכולת לחוש שאצלה הטכניקה משרתת את הרצון לתת ביטוי אישי. היא ראתה לפניה כמטרה חשובה הוראה לילדים והפעלת מבוגרים, כדי שיעמדו על טעמה של פעילות יוצרת, והשקיעה בכך מיכולתה ומרצונה. היא לא הסתגרה בתחומים הקרובים לעבודתה בלבד. היא התעניינה בכל הנעשה במשק ולא חסכה ביקורת מפגמים ומפגעים שונים שבחינו, אך תמיד עשתה זאת תוך שהיא עצמה "פועלת בשטח" ומוכיחה בדרך הדוגמה האישית שיכול להיות גם אחרת-יפה יותר. טוב יותר.

היכרנו את בינה הפעלתנית וידענו שאם יהיה משהו שיקרבה לנקודת שבירה, לא יהיה זה הסבל הפיזי אלא ההרגשה, שאין בכוחה להמשיך וללמד בבינה"ס וב"אורנים" ולתפקד במסגרת המשפחה. היא עשתה מאמצים לא רגילים בהכנת קישוטים לסוכה, בשיפוצים בדירה ועוד - ממש עד ימיה האחרונים.

בינה לא התאוננה ולא הטריחה. קראה ספר, גילתה ענין, וחיוכה ורוחה האופטימית לא עזבוה.

בינה איננה, אך מאור פניה איתנו.

יהודית ודוד.

"בינה עשתה, בינה ציירה"

איך המילים הכתובות יכולות לבטא את אשר עם הלב, את שהחיים עצמם מבטאים. אך על בינה נותר רק לספר ועל כך כולנו כואבים. אנסה להעלות זכרונות קטנים, שבינה השאירה בלבי מאז עבדה איתנו בגן.

בינה באה אלינו לגן "חצב" כשהייתה בשנת עבודה בבית-שנת חופשה מההוראה. היא קרנה והקרינה מיד בימי העבודה הראשונים. היתה זו שנה של תענוג גם לילדים וגם לנו, הצוות, ואיך ספק שגם להורים. היה נעים לפגשה בבוקר-קטנה, נחמדה, מסודרת ושלווה.

כמעט שלא זכור לי רגע של רוגז, רגע של מתיחות בפניה של בינה, תמיד ניסתה להרגיע, למצוא את הטוב, את דרך השקט. גילתה תמיד יחס חיובי כלפי הסובבים אותה וסבלנות רבה לגבי המקשים.

כשעברו הימים והשנה הלכה ונסתיימה ניסינו לשכנע אותה, כי כדאי שתשאר, כדאי שתמשיך איתנו ולא תחזור לאורנים. היה קשה להיפרד ממנה בגן.

הילדים קשרו איתה קשרים חמים ביותר, כי תמיד ידעה להתפנות ולשמוע את אלה שנמצאו במצוקה, החלשים והכואבים. נדמה היה, שבקומתה הזעירה היא קרובה אליהם יותר מכל אדם, כאילו נבע לב בלב ונפש בנפש.

ידיה הטובות של בינה וטעמה הרב "נוצלו" בגן בשנה זו במיוחד. זכורות היו עבודותיה עוד מימי שהותה של שושן בגן, ולכך שמחנו כל כך, שהנה זכינו בעזרתה הקרובה של בינה. וידיה בכל חג, וידיה בכל דבר שרק תנסה למצוא בו שמץ של עבודת יד. תמיד מוכנה לסדר, לתקן ולהתקין. הילדים היו גאים בה, וכל קישוט של חג במשך השנים שלאחר שנת עבודתה היה נזקף לזכותה. "בינה עשתה, בינה ציירה". זה היה פזמון שהילדים פיזמו אותו לפני כל אורח שנכנס לגן. הילדים היו גאים בה ובעבודותיה.

מי מהילדים אינו זוכר, כי בכל יום שישי היינו מוציאים את
לוח השבת - הידיים המברכות - מעשה ידיה של בינה? גלגל
המזלות, שהיה תלוי לתפארה - עשוי חומרים פשוטים וביצוע
מעולה. ובובות הבובטרוץ... וכך הלאה וכך הלאה. שנים לאחר
יציאתה של בינה מהגן לא נשכחו הדברים, והיה להם מקום כבוד
בנפשותיהם של הילדים והצוות על אף החילופין. כאילו היו
הדברים נאמרים מלב אל לב, מדור אל דור - "זוהי בינה..."

קשה לתאר וקשה לספר על בינה בלשון עבר, כי בינה האקטיבית
כל כך היתה מורגשת, על אף הצנעה שבה, כל כך בליבך, שקשה
לשאת את המחשבה שהיא בעצם אינה עוד איתנו. כל צעד שאתה
עושה בפניות המשק, בסביבת בתי הילדים, אתה מרגיש בהם את
בינה. הקיר החיצוני בגן "חצב" צועק: "בינה", המקלטים על יד
בתי הילדים-גם הם קוראים בשמה, ואין איש מאמין כי אין היא
עונה עוד כי הלכה לעולמה.

אין ניחומים למשפחה ולכולנו. היתה זו אבידה קשה מדי.

נשמור אותה בליבנו, בעבודותיה ובדמותה הזעירה והעדינה.

ציפי.

ליעקב והילדים-

קראנו על מה שקרה לכם, ואנחנו מאוד איתכם.
אין מילים וקשה לנחם, אך המציאות חזקה מכולנו, ולכן
החובה היא - להמשיך.

כראבים עימכם,

הלל רחנה סלע

תימורים.

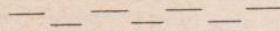
ליעקב והילדים שלום!

בצער רב קראנו על פטירתה של בינה, שעל מחלתה נודע לנו אך לפני זמן קצר. איך מילים אשר בכוחן לנחם ולטשטש את הצער והכאב הרב בהילקח אדם יקר.

קבלו את רגשי השתתפותנו הכנים בצערכם.

זיוה ושאול

דפנה.

ליענקלה, הבנות וההורים!

היום קיבלנו את הידיעה המרה על פטירתה של בינה.

ידענו כי לאחרונה נאבקה בינה במחלה הקשה וקיווינו שתוכל לה, אך המחלה האכזרית הכריעתה.

זכורה לנו בינה כאישה מסורה, כאם דואגת, וכחברה חרוצה וברוכת - ידיים שתרמה מכשרונה וטעמה הטוב לבתי הילדים, ולמשק כולו, בחגים ואירועים.

קשה לעכל שהשלימות נקטעה עם מותה של בינה, קשה לתאר את המשפחה ללא בינה האישה והאם.

איך מילים לנחמה באבל הכבד על אובדנה של בינה, אנו שותפים באבלכם הכבד.

איתכם בכאבכם ובאבל.

ורה ויענקלה.

לונדון

אורניברסיטת חיפה

בית הספר לחינוך של התנועה הקיבוצית, אורנים

אל: בני משפחת קליבנר

אפשר תמצאו חפץ במכתבה האחרון של בינה ז"ל.

אנצל את ההזדמנות לומר לכם כי היה לי נעים לעבוד עם בינה. היתה נעימה בהליכותיה ויודעת את מלאכתה. תמיד אפשר היה ל"הסתדר" איתה. השתדלה בכל מאודה. היסורים לא גרמו לה לאבדן החיוניות והרצון הטוב, ולא הסירו את הארשת היפה של מבעה.

שלא תדעו עוד צער.

צביקה דרור

לצביקה שלום!

ראשית איחולי על חזרתך ל"אורנים", נראה לי שזה חשוב ביותר לכל הגורמים.

שנית - אני משערת שאילזה כבר מסרה לך, אבל אני מוצאת לנחוץ למסור לך ליתר בטחון שפתחתי את השנה בצורה גרועה - חליתי, כרגע אני מתחילה לראות את סוף המחלה, ואני מקווה שבזמן הקרוב אחזור במרץ לעבודה. בינתיים עד כמה ששמעתי מאילזה חדר המלאכה עדין לא מסודר, כך שאני יכולה במידה מסויימת להרגיע את עצמי שלא אני מהווה את הגורם המעכב.

בינתיים שנה-טובה ולהתראות ב"אורנים".

בינה קליבנר

ליענק' לה, לבנות, לחביבה, רחל, יוסקה וכל המשפחה שלום -

בכאב לב קיבלנו אתמול באמצעות מכתב את הידיעה הקשה על
פטירתה של בינה.

המחשבות אודות בינה רודפות ואינן מרפות. היא ניצבת לנגד
עיני כפי שראיתה בטרם הנסיעה - חיוורת, למודת סבל, ומבט
עיקש בלתי נכנע בעיניה.

בינה כאישה, כאדם, כאמן-היתה מהאנשים שהערכתי והוקרתי ללא
סייג. כוח יצירה אדיר שפע ממנה מאוזן בצניעות, ויחס טוב ונעים
לכל אדם ולכל ילד שזכה להיות תלמיד שלה.

בהיותי שותפת להכנת חגים במשק, וכמטפלת, פניתי אליה פעמים
רבות לעבודת קישוט ולעצה, ותמיד נעניתי בסבר פנים יפות
בעבודה רבה ומאומצת, ובעצות עשירות דמיון ורעיונות. לעולם
לא חששתי לפנות ולבקש, כי תמיד היה לבינה זמן ורצון טוב אלי,
וכך לכל אחד בעצם. כך גם בעזרה גראפית לחוברות זכרון של
אהרון, מאיר ואחרים ז"ל.

כמטפלת של שושן וכיתתה אהבתי להיפגש עם בינה בערב הוריים
ובשבילי יגור, ודבריה לחיוב ולבקורת היו חשובים, ולא פחות
מכך הגיבוי וההסכמה שנתנה לאופן העבודה והטיפול, דבר שהוא
בסיס לעבודה ורבים אינם זוכרים זאת.

אבדה לכם היקרה מכל וליגור כחברה - אחד האנשים הפעילים
והחשובים שמימשו עצמם כפרט, ותרמו והעשירו ללא שיעור את חייה.
אישה אחת, שהיא עולם ומלואו, ובחייה הקצרים זכתה ועשתה מה
שאנשים רבים יחד, לא עושים במשך חיים ארוכים.

שושיקה חמודה ויקרה, צר לי, צר לי בכאבך, ואינני יודעת אפילו
מה לומר - רק זאת, באופיין הטוב וכשרונותיין טבועה ירושתה של
אמא, וקחי גם מכוחה לגדול ולצמוח עם ולמרות הכאב הבלתי נסבל.

איתכם באבל - זאבי ומירה לב.

פסדנה; ארה"ב.

הַאֲתָה הוּא הַקֶּזֶז? עוֹד צְלוּל הַמְרֻחֵב
עַרְפְּלֵי הַחַיִּים עוֹד רוֹמְזִים מִרְחוֹק,
עוֹד הַשְּׁחֵק תִּכְלַל וְהַדְּשָׂא יֶרֶק,
טֵרֵם סֵתוּ.

אֶקְבַּל אֶת הַדִּין. אֵיו תְּלוּנָה בְּלִבִּי.
הוּ אֲדָמוּ שְׁקִיעוֹתַי וְטֵהַר שְׁחָרִי,
וּפְרָחִים חִיכּוּ בְּצַדִּי נְתִיבִי
בְּעֵבְרִי.

רַחֵל

השיר בעמוד הפתיחה נכתב בכתב ידה של בינה ז"ל.

קיבוץ יגור - הקיבוץ המאוחד

אופסט "שורות", שד' המגינים 52, טל' 522476, חיפה